

N:o 2.

Ank. till Riksd. Kansli den 18 Febr. 1885, kl. 12 midd.

Andra Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts Betänkande N:o 1, med anledning af motioner väckta af Herr E. Thermoenius (N:o 31), af Herr P. Waldenström (N:o 47) samt af Herr W. Gibson (N:o 51), angående förändrade bestämmelser för handeln med vin och maldrycker.

Till Utskottet hade för utlåtandes afgifvande öfverlemnats följande inom Andra Kammaren väckta motioner, uti hvilka yrkats:

af Herr *E. Thermoenius*, motionen N:o 31, hvaruti nio af Kammarens öfriga ledamöter hade instämt: 1:o) sådana ändringar i gällande lagstiftning angående försäljning af vin och maldrycker till afhemtning, att tillstånd till dylik försäljning, gällande för högst tre år i sänder, skall utverkas, i stad af magistrat och på landet af kommunalnämnd; samt 2:o) att magistrat måtte erhålla samma rätt i afseende på meddelande af förbud mot försäljning af ofvan nämnda slag, som enligt 14 § i Kongl. förordningen af den 30 November 1876 tillkommer kommunalnämnd;

af Herr *W. Gibson*, motionen N:o 51, att skrifvelse aflåtes till Konungen med anhållan att, med öfverensstämmande ändring af § 8 i Kongl. Förordningen af den 18 Juni 1864 angående utvidgad näringsfrihet, uti Kongl. förordningen af den 18 September 1874 angående villkoren för försäljning af vin m. m., jemte dertill hörande Kongl. kungörelsen af den 30 November 1876, måtte mellan nuvarande § 13 och § 14 insättas en särskild

§ af hufvudsakligen följande innehåll: »Vill landthandlande till afhemtning hålla vin till salu, göra skriftligen derom ansökan hos kommunalnämnden i orten samt foga vid ansökningen betyg om god frejd och uppgift å det ställe, der försäljningen skall ega rum. Med ansökningen förfares vidare lika med hvad stadgadt blifvit i § 2 om utskänkning»; samt att, beträffande ansvaret för öfverträdelse häraf, senare delen af § 11 mom. 1 orden »som i § 8» måtte erhålla tillägget »och § . . . »;

af Herr *P. Waldenström*, motionen N:o 47, att Riksdagen måtte för sin del besluta sådan ändring i nu gällande lag om handeln med vin och maltdrycker, att försäljning af dessa drycker, vare sig till afhemtning eller till förtäring på stället, icke må, vare sig i stad eller på landsbygd, förenas med annan handel, till hvars bedrivande särskild anmälan erfordras, samt att Riksdagen måtte i underdånighet hemställa, det täcktes Kongl. Maj:t låta utarbета, för att en kommande Riksdag föreläggas, ett på detta beslut grundadt förslag till ny förordning om villkoren för försäljning af vin och maltdrycker.

De vid denna såväl som vid flere af de närmast förflutna riksdagarne af representanter från vidt skilda trakter af landet afgifna motioner, som åsyftat att i den måtto skärpa lagstiftningen angående försäljningen af vin och maltdrycker, att handel med dessa drycker till afhemtning icke måtte få utöfvas med mindre än att rättighet dertill blifvit särskildt sökt, såsom de två förste här ofvan nämnde motionärerne yrkat, gifva otvetydigt tillkänna, att man icke längre kan få anse dessa framställningar såsom enstaka uttryck af behof och önskningsar från ett fåtal kommuner, utan att här föreligger ett verkligt behof af förändring i gällande bestämmelser, som icke vidare bör af Riksdagen undanskjutas.

De missbruk, som vid den fria handeln med vin och maltdrycker bedrivnas, kunna icke förnekas. Derom vittna de många motionerna vid riksdagarne, derom vittna de uttalanden, som i tidningar och på allmänna möten allt som oftast förekomma, derom vittnar ändtligen och framför allt den i hela landet pågående nykterhetsrörelsen. Denna rörelses välgörande inflytande och goda syfte har under de senare åren blifvit allt mer insedt och erkänt. Hvarje fosterlandsvän kan icke annat än önska densamma all möjlig framgång. Men om så är, måste man se till, att den icke genom lagstiftningen motarbetas. Detta blir dock förhållandet, så länge kommunerna sakna befogenhet att förekomma den lockelse till dryckenskap, som enligt nu gällande lag kan genom handeln med ofvan sagda drycker utläggas af hvilken person som helst. Utskottet anser, att lagstiftningen tvärtom bör uppmuntra och stödja nykterhetssträfvandena, enär

det är all lagstiftnings yttersta uppgift att befordra det, som man insett vara godt och för hela folket välsignelsebringande. Detta skulle utan tvifvel kunna ske genom en lagförändring i det syfte, som de två första motionärerne föreslagit, så mycket hellre som i deras motioner ingalunda är fråga om någon inskränkning i näringsfriheten, vare sig för tillverkning eller försäljning af vin och maltdrycker för sådana affärsmän och yrkesidkare, som hafva gjort till sin uppgift att tjena allmänheten genom att tillhandahålla de drycker, som för många blifvit ett verkligt behof, utan frågan endast gäller medel att förhindra anordnandet af sådan affärsverksamhet af nu åsyftade slag, som på grund af för handen varande omständigheter af den lokala kommunalmyndigheten pröfvas obehöflig eller skadlig för orten i fråga.

De invändningar, som man häremot ofta gjort i, hvad man menat vara, den arbetande befolkningens intresse, förlora sin hufvudsakliga betydelse, när man besinnar, att det är just från den arbetande befolkningen, som ropet på inskränkning i handeln med vin och maltdrycker förnämligast utgått och ännu utgår. Denna befolkning har sjelf allra bäst känt, hvad skada hon genom den närvarande handelsfriheten lidit.

Hvad beträffar de af Herrar *Thermænius* och *Gibson* framställda yrkandena, har dock Utskottet icke ansett sig böra tillstyrka desamma i oförändrad form, utan funnit det lämpligare och enklare, att den ifrågasatta lagändringen skedde i närmaste anslutning till redan gällande bestämmelser angående utskänkning af vin och maltdrycker.

På grund af dessa skäl vill Utskottet vördsamt hemställa,

att Riksdagen behagade i skrifvelse till Konungen anhålla: 1:o) att den, som vill åt allmänheten tillhandahålla vin och maltdrycker till salu för afhemtning till mindre quantitet än tio liter, skall vara skyldig dertill utverka sig tillstånd i samma ordning, som bestämmes i §§ 3—6 i Kongl. förordningen den 18 September 1874 angående vilkoren för försäljning till förtäring på stället af vin och maltdrycker; 2:o) att magistrat måtte erhålla samma rättighet att för viss tid eller för all tid förbjuda försäljare i stad vidare försäljning af nämnda drycker i det fall och på det sätt, som medgifvits kommunalnämnd i 14 § af nyss åberopade Kongl. förordning, såsom denna paragraf numera lyder i Kongl. kungörelsen af den 30 November 1876.

Hvad ändtligen angår den af Herr *Waldenström* väckta motionen, anser Utskottet, att man icke bör gå så långt i inskränkande åtgärder rörande handel med vin och maltdrycker, och hemställer derföre

att Herr *Waldenströms* motion icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 17 Februari 1885.

På Utskottets vägnar:

P. WALDENSTRÖM.

Reservationer:

af Herrar *Thermænius* och *Waldenström*: »Då Utskottet i ofvanstående utlåtande hemställt, att rättighet till försäljning af vin och maltdrycker till afhemtning icke må behöfva utverkas för annan än den, som önskar försälja mindre quantiteter än 10 liter, så kunna undertecknade deruti icke instämma. Vi anse nemligen att ett sådant stadgande icke i nämnvärd mån skulle förebygga de missbruk, hvilkas motverkande motionerna afsett, ja, att det långt ifrån att påskynda eller befordra, snarare tvärtom skulle försena uppnåendet af det stora mål, som uti inledningen till Utskottets förslag blifvit i nykterhetssträfvandenas intresse framställt; och vi hemställa derföre,

att Riksdagen måtte godkänna Utskottets förslag med den ändring, att orden: »till mindre quantitet än 10 liter» utgå.

Hvad vidare angår Utskottets afstyrkande af motionen N:o 47, kunna vi icke heller deri vara ens med Utskottet. Är det allmänt erkänt, att försäljningen af vin och maltdrycker, sådan den nu är, vållar stora missbruk, ja, att man mångenstädes kan vara oviss, huru vida bränvins-handeln eller denna handel gör största skadan, är det vidare genom

bränvinslagstiftningen, såsom motionen påpekar, erkänt, att en fullt tillfredsställande kontroll öfver försäljningen icke är möjlig med mindre än att denna försäljning skiljes från all annan handel, hvartill särskild anmälan erfordras, så torde ett följdriktigt nykterhetssträfvande göra det nödvändigt, att handeln med vin och maltdrycker i tillämpliga delar ställes under samma stadganden, som gälla för bränvinshandeln. Vi hemställa derföre,

att det i motionen N:o 47 framställda yrkandet måtte af Riksdagen bifallas.»
